

Barn på vävarläger

1965 startade konstnären Birger Forsberg ett experiment på födelseorten Hedesunda.

Barn skulle få väva en utsmyckning till det ny-

byggda kommunalhuset, helt på egen hand och efter eget huvud.

Idén fick Birger Forsberg efter att ha sett en

utställning med vävnader av egyptiska barn.

Så föddes föreningen Hedesundavävarna.

För dagen, sidan 13

Susanne Persson, 11 år, väver sitt första verk.

Foto: Jörgen Runeby

Foto: Jörgen Runby

Birger Forsberg demonstrerar vävtekniken tillsammans med Susanne Persson, 11 år (tv), och Maria Fendell, 14 år, på expon Hedesundavävarna 20 år. Utställningen startade i London 1985 och visades i Gävle i samband med bostadsmässan Bo 88.

Experiment utan pekpinnar

Här flödar skaparkraften

Skulle inte svenska barn få samma chans som fattiga barn i Egypten, skulle inte också de ha möjlighet att uttrycka sin inreboende skaparkraft, fritt och utan pekpinnar?

Konstnären Birger Forsberg hade sett utställningen Egyptiska barn väver på Moderna museet, och fascinerats. Det var 1960. Tre år senare träffade han arkitekten Ramses Wissa Wassef, som under kriget startat det konstnärliga/pedagogiska experimentet att låta barn väva helt på fri hand, utan förlagar och utan vuxnas inblandning. Mötet väckte Birger Forsbergs lust att väva med svenska barn.

1965 fick jag i uppdrag av Hedesunds kommunfullmäktige att beställa en bildvävad från Harrania, den by i utkanten av Kairo där Ramses hade sin verksamhet. Väven skulle smycka en vägg i det nybyggda kommunalhuset. Till en annan vägg skulle Hedesundabarnen väva sina bilder.

Lärde sig väva

Birger Forsberg var eld och lagor när han drog igång projektet i Hedesunda, byn där han föddes, vid Dalälven fyra mil utanför Gävle. Själva är han grafiker, och fram till pensionen hållande lärare på Konstfackskolan i Stockholm. Nu fick han brått att lära sig väva.

— Ingen trodde på oss, men jag fick 3 000 kr till experimentet. För mig var det en utmaning och ett stort äventyr.

Birger Forsberg upptäckte, och bevisade, att också svenska barn kunde fångas av den långsamma konsten att väva trots att de växer upp med det moderna informationsamhällets distraktioner som TV och video. Men han lärde sig samtidigt att det krävdes tid, tålamod och intresse för att få insikt i barnens symbolvärld och sätt att uttrycka sig.

Vänorten

När Ramses Wissa Wassef besökte Hedesunda 1966, och Harrania och Hedesunda blev vänorter, delade han med sig av sin erfarenhet.

— Barnen måste ha arbetsro, ingen vuxen tyckare skall hänga över axeln på dem när de arbetar. Lär dem tekniken nödörfärdigt och låt dem sedan själva söka sig fram. Låt dem vävfärga sina egna garner. Håll verksamheten utanför skolan, frivillig och utan vuxnas bestämda regler och tider, arbetsglädjen är drivkraften. Och ge varken för lite eller för mycket beröm, se bara till att barnen har material, stöd och stimulans.

Chockfärger

— Svårast var att inte tycka. När ungarna valde chockfärger jag avskydde. Då måste man döda sig själv.

Birger Forsberg höll igen, han lade sig inte i. Också för hushåll

fick barnen ta ansvar. Under sommarens läger vid Dalälven har de stått för inköp, matlagning och disk. Ibland har de jobbat hela nätter igenom med växfärgning nere på stranden. Bara en och annan gränne brydde sig, och gnydde. För Birger fick barnen ta igen sömnen på blanka förmiddagen. Han tar dem på allvar och ger dem frihet att själva bestämma. Tanken är att kanalisera barnens skaparlust, inte att styra den.

— Hos alla barn finns en konstnärlig kraft som kan stimuleras om man börjar i tid, men varken hemma eller i skolan får de i allmänhet någon chans till kreativ verksamhet, menar Birger Forsberg.

Vävarläger

Han har en vision, att skapa ett permanent vävarläger vid Dalälven. På utställningen Hedesundavävarna 20 år, som visades på skogsmuseet Silvanum i Gävle i samband med Bo 88, fanns arkitekten Ralph Erskines skiss och modell till ett sådant barnens kreativitetssentrum med Skogsbolaget Stora upplåter marken på Ön i Hedesunda, bygglovet är klart, finansieringen enda problemet. Birger Forsberg och föreningen Hedesundavävarna går nu ut och letar sponsorer i näringslivet.

— Ett sånt här centrum behövs, som komplement till skolan. Här

skulle vi inte bara väva utan också ge plats för andra konstarter, för musik, dans och teater. Kommunalsgubbarna bekymrar sig för driftskostnaderna, men här skulle finnas utrymme också för företag att boka in sig, för rekreativveckor för de anställda.

Något för vuxna

— Jag får ofta frågan om jag inte har något att erbjuda de vuxna, här skulle de kunna lära av barnen att öppna sin fantasivärld. När det gäller fantasin är barnen oss överlägsna.

Och så vill Birger Forsberg få igång ett samarbete med Bror Hjorths hus i Uppsala.

— Vi skulle ha en axel mellan oss här i Nedre Dalälvsområdet, säger han. En utbytesverksamhet där Uppsalabarnen kunde väva hos oss på Ön och Hedesundabarnen arbeta med keramik i Uppsala. Och pensionärerna skulle kunna köpa busspaket med bägge utflyktsmålen inripkade.

Runtom i Norden sprider sig Harrania-Hedesunda-iderna, och efter dryga 20 år är Birger Forsberg fortfarande lika mycket eld och lagor.

ANN SVALANDER

— Vi vuxna har mycket att lära av barnen när det gäller att komma åt vår fantasivärld, menar Birger Forsberg, som själv väver på fri hand.

Så här vackra bilder väver barnen i byn Harrania utanför Kairo, utan förlagar.

Hedesundabarnens första stora väv porträtterar hembyn, med kyrka, glasskiosk och förymd kamel.

Alla gåvor till Cancerforskningen är för livet. Ge ditt bidrag.

Tusentals svenskar har genom åren testamenterat gåvor till cancerforskningen.

Cancerfonden Postgiro 90-1951-4

RIKSFÖRENINGEN MOT CANCER — CANCERFONDEN